

362.1
204

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
αρ. εισ. 13600

27

Το ΤΕΙ Αθήνας ξεκινάει μια Διεπιστημονική Συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς, ερευνητικούς αλλά προπάντων επαγγελματικούς φορείς ώστε να δώσει ώθηση στη σύνδεση των χώρων προαγωγής της γνώσης και αυτών όπου συντελείται η παραγωγική διαδικασία.

Εχοντας επίγνωση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό μας σύστημα αλλά και το νέο ρόλο που καλείται πλέον να ακολουθήσει, αποφασίσαμε την έκδοση ειδικών μελετών που θα χορηγηθούν δωρεάν σε κάθε αρμόδιο φορέα.

Πιστεύουμε ότι το ΤΕΙ θα συμβάλει έτσι στην ανάπτυξη της γνώσης γύρω από τα σύγχρονα προβλήματα της Ελληνικής Κοινωνίας, θα βοηθήσει τους φοιτητές στην απόκτηση ενός μεγαλύτερου ενδιαφέροντος που θα ξεπερνάει τα όρια των κλασικών τους εκπαιδευτικών υποχρεώσεων και παράλληλα θα καταστεί αρωγός βελτίωση της εργασιακής παραγωγικότητας, πρόβλημα από το οποίο νοσεί πολύ βαριά η Ελληνική οικονομία.

Κάτι τέτοιο, ελπίζουμε να επιτευχθεί με την πρώτη σειρά 3 μελετών του καθηγητή Σωτήρη Σούλη με θέματα:

- Βασικές κοινωνικο - οικονομικές ανάγκες και το φαινόμενο της κοινωνικής ασφάλειας.
- Δημογραφία και Υγεία.
- Δείκτες αξιολόγησης του συστήματος υγείας.

Οι 3 αυτές μελέτες αφορούν το σύστημα Κοινωνικής προστασίας στη χώρα μας.

Θα είμαστε σε ιδιαίτερα ευχάριστη θέση αν η πρωτοβουλία μας αυτή συνοδευτεί και με ανταλλαγή συγχρόνων πληροφοριών από την πλευρά των ενδιαφερόμενων φορέων ώστε να αναπτύξουμε ακόμη περισσότερο το εκπαιδευτικό μας έργο.

Ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας

ΔΡ. ΠΑΝ. ΝΤΟΒΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Το σύστημα υγείας αποτελεί ένα από τους βασικότερους κινητήριους μοχλούς ανάπτυξης του κοινωνικο - οικονομικού μας συστήματος που ο σχεδιασμός, η επέκταση και η εξέλιξή του θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές του επιστημονικού management και του υγειονομικού σχεδιασμού, με τελικό σκοπό την καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά του.

Οι οικονομικές πράγματι συγκυρίες μας αναγκάζουν σε μια πολύ σκληρή πρώτον, **ορθολογικοποίηση** των αποφάσεων σχεδιασμού για την κάλυψη των αναγκών υγείας και δεύτερον **αξιολόγηση** του συστήματος, ώστε να διερευνούμε κάθε φορά, κατά πόσο το σύστημα ανταποκρίνεται στη ζήτηση υπηρεσιών υγείας και κατά πόσο λειτουργεί με ελεγχόμενους παραγωγικούς ρυθμούς που να επιφέρει πάντα τα σχεδιαζόμενα αποτελέσματα μέσα στα προκαθοριζόμενα οικονομικά πλαίσια.

Οι δείκτες αξιολόγησης του συστήματος υγείας ακριβώς έρχονται να βοηθήσουν στην ανίχνευση των λειτουργικών προβλημάτων του συστήματος υγείας και να αποτελέσαν αρωγό στην προσπάθεια τόσο των διοικητικών υπαλλήλων του συστήματος υγείας όσο και των φοιτητών των σχολών διοίκησης υπηρεσιών υγείας και άλλων συναφών επαγγελμάτων.

Σωτήρης Σούλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΙΤΛΟΣ: ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
I: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΙΣΡΟΩΝ	
I.1: ΥΛΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ	8
I.1: Νοσοκομεία	9
I.1.2.: Κέντρα υγείας - περιφερειακά Ιατρεία - Αγροτικά Ιατρεία	11
I.1.3.: Φαρμακεία.....	13
I.2: ΑΝΘΡΩΠΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ	23
I.2.1. Απασχολούμενοι στα επαγγέλματα υγείας.....	24
I.2.2: Κατηγορίες Απασχολουμένων στα Δημόσια Νοσοκομεία	25
I.2.3: Γιατροί.....	26
I.2.4: Νοσηλευτικό Προσωπικό	28
I.2.5: Οδοντρίατροι.....	29
I.2.6: Φαρμακοποιοί.....	30
II: ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	
Εισαγωγή	47
II.1: ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	
II.1.1: Χρήση Νοσοκομειακών Φροντίδων	53
II.1.2: Εισαγωγές	53
II.1.3: Ιατρικές Επισκέψεις.....	55
II.1.4: Οδοντιατρικές Επισκέψεις	56

II.1.5: Κατανάλωση Φαρμάκων.....	56
II.2: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	63
II.2.1: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ (Διεθνείς Συγκρι- σεις).....	63
II.2.1.1: Νοσηλευτικές κλίνες ανά Γιατρό	63
II.2.1.2: Νοσηλευτικές Κλίνες ανα Νοσηλεύτη	63
II.2.1.3: Νοσηλευτές ανα γιατρό	63
II.2.2: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	
II.2.2.1: Συνολικό Προσωπικό ανά Κλίνη.....	67
II.2.2.2: Νοσηλευτικές κλίνες ανά γιατρό	69
II.2.2.3: Νοσηλευτικές κλίνες ανά νοσηλεύτη.....	70
II.2.2.4: Σχέση Νοσηλευτικού Προσωπικού και Γιατρών.....	71
II.3: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	74
II.3.1: Μέση Διάρκεια Νοσηλείας	74
II.3.2: Μέση Ετήσια Κάλυψη Νοσηλευτικών Κλινών	76
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	79
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ.....	82
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	88
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονοι κοινωνικο-πολιτισμικοί σχηματισμοί που αναπτύχθηκαν κυρίως στις δυτικά αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες οδηγούν εύκολα στο να διακρίνουμε μια περιρέουσα ιδεολογία, από την οποία εμφορείται το σύνολο του πληθυσμού και που επικεντρώνεται στην αναγκαιότητα δημιουργίας ενός συστήματος υγείας που θα προσφέρει ολοένα και καλύτερες παροχές. Αν το ενα σκέλος της σημερινής πραγματικότητας αποτελείται από την παραπάνω αναγκαιότητα, ο αντίποδας της δυστυχώς αγγίζει το αιώνιο πρόβλημα της στενότητας των πόρων και της καλύτερης διαχείρισης του οικονομικού συστήματος στο συνολό του, αλλά και στα υποσυστήματα που το συνθέτουν.

Το σύστημα υγείας αποτελεί έναν από τους βασικότερους κινητήριους μοχλούς ανάπτυξης του κοινωνικού οικονομικού μας συστήματος που ο σχεδιασμός, η επέκταση και η εξελιγή του θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές του επιστημονικού management και του υγειονομικού σχεδιασμού, με τελικό σκοπό την καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά του.

Οι οικονομικές πράγματι συγκυρίες, μας αναγκάζουν σε μια πιό σκληρή πρώτον **ορθολογικοποίηση** των αποφάσεων σχεδιασμού για την κάλυψη των αναγκών υγείας και δεύτερον **αξιολόγηση** του συστήματος, ώστε να διερευνούμε κάθε φορά κατά πόσο το σύστημα ανταποκρίνεται στη ζήτηση υπηρεσιών υγείας και κατά πόσο λειτουργεί με ελεγχόμενους παραγωγικούς ρυθμούς που να επιφέρει πάντα τα σχεδιαζόμενα αποτελέσματα μέσα στα προκαθοριζόμενα οικονομικά πλαίσια.

Ο έλεγχος για την υλοποίηση ή όχι του πρώτου και του δεύτερου στόχου πραγματοποιείται σήμερα με τη χρησιμοποίηση διαφόρων δεικτών.

Οι δείκτες δημογραφίας και επιδημιολογίας μας διαγράφουν τις ανάγκες υγείας ενός πληθυσμού και μας βοηθούν στο σχεδιασμό κατάλληλων υπηρεσιών υγείας. Αντίστοιχα, υπάρχουν δείκτες που του ονομάζουμε: δείκτες επάρκειας, χρησιμοποίησης, λειτουργικότητας, παραγωγικότητας, αποτελεσμάτων και αποδοτικότητας, που κύριο στόχο έχουν την **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ** του

συστήματος υγείας.

Ο σαφής διαχωρισμός και ομαδοποίησή τους αποτελεί ένα σύγχρονο μεθοδολογικό πρόβλημα των οικονομολόγων της υγείας. Υπάρχει ένα μωσαϊκό ομάδων-δεικτών από κράτος σε κράτος που ευτυχώς όμως καταλήγουν σ' ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα που είναι ο κοινός στόχος των μελετητών:
Η αξιολόγηση και ο έλεγχος του συστήματος υγείας.

Η εννοιολογική σημασία του όρου αξιολόγηση σημαίνει έλεγχος ενός συστήματος που έχουμε σχεδιάσει και υλοποιήσει και επιδιώκουμε να δούμε κατά πόσο η λειτουργία του ανταποκρίνεται στους στόχους που έχουμε θέσει εξ' αρχής.

Για λόγους καθαρά μεθοδολογικούς θα μελετήσουμε το σύνολο των δεικτών αξιολόγησης σε δύο ενότητες.

**Η πρώτη με τίτλο: Ανθρώπινοι και Υλικοί Πόροι
του συστήματος Υγείας**

θα προσπαθήσει να εντοπίσει τα ποσοτικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών, καθώς και την περιφερειακή κατανομή τους με στόχο την αξιολόγηση του κριτηρίου της επαρκείας τους, δηλαδή απλά, αν ανταποκρίνονται στις υγειονομικές ανάγκες του πληθυσμού.

**Η δεύτερη με τίτλο: Δείκτες χρησιμοποίησης
και λειτουργικότητας
των Υπηρεσιών Υγείας.**

θα επιχειρήσει να ελέγξει το βαθμό που το σύστημα χρησιμοποιείται (κατανάλωση υπηρεσιών υγείας) ^{τα} ποσοτικά του χαρακτηριστικά καθώς και το επίπεδο της παραγωγικότητάς.

Για να αποκτήσουμε μια καλύτερη εικόνα των δεικτών του ελληνικού συστήματος υγείας κρίναμε σκόπιμο να παρουσιαστούν πρώτον, εξελικτικά από το 1960, όπου βέβαια αυτό ήταν δυνατόν, δεύτερον συγκριτικά με τα διεθνή δεδομένα κυρίως με αυτά των χωρών του ΟΟΣΑ και τρίτον, η περιφερειακή κατανομή τους.

Οι χρησιμοποιούμενες πηγές είναι:

A: Στατιστική Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγιεινής

B: Ετήσιες Επετηρίδες της Ε.Σ.Υ.Ε.

Γ: Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (ΚΑΝΙΣΤΡΑΣ: Μηχανογραφικά στατιστικά στοιχεία του σχεδίου Ιπποκράτης)

Δ: *La sante en chiffres*, ed: OCDE, Paris 1985

Τα στοιχεία των πινάκων έχουν επεξεργαστεί από ομάδα έρευνας του τομέα «Οικονομικής της Υγείας» του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Αθήνας.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι στόχος του εγχειριδίου αυτού είναι η απόκτηση γνώσης του εννοιολογικού και τεχνικού προσδιορισμού των δεικτών, σαν ένα είδος λεξικού και όχι η λεπτομερής ανάλυση των πινάκων, που αποτελεί στόχο των διοικήσεων των υπηρεσιών υγείας.